

Matka kotiin Terijoelle v. 1941

Vera Nevapuro

Kun talvisota alkoi, yritin kovasti päästä lottakomennukselle siskoni mukana - mutta turhaan yritin, koska olin liian nuori isoihin lottiin.

Koulun loputtua toukokuussa 1941, piipahdin Lahdessa sotilaskotitoimistossa. Siellä oli onni mukana matkassa. Pääsin Lappeenrantaan sotilaskotikeskuselimeen (SKKE), joka sijaitsi neljän kilometrin päässä Saimaan rannalla Huhtiniemessä. Sain litteran heti ja lähdin matkalle seuraavana päivänä (31.5.1941). En joutunut kauan olemaan Lappeenrannassa, sillä Viipuri vallattiin takaisin Suomelle elokuun lopussa. 31.8.1941 SKKE siirtyi Viipurin Tervaniemen entiseen sotilaskotiin, joka oli säilynyt talvisodasta melko hyvin. Se oli suuri valkoinen rakennus, jonne sopi paljon varastoitavaa tavaraa. Majoituimme sinne. Siellä oli hauskoja pikku kamareita, joihin mahtui kaksi henkilöä. Lappeenrannasta siirtyi lähettyville myös autokomppania, joka huolehti SKKE:n tavarankuljetuksista esim. sotilaskoteihin.

Kesän kuluessa rintama siirtyi pikavauhdilla itärajaa kohti. Kuulin autokomppanian pojilta, että he olivat lähdössä rintamalinjalle ja menisivät kotini ohi Terijoella, joka oli juuri vallattu. He kysyivät, jos olisin halunnut lähteä mukaan. - Ja tottakai halusin. Kysyin johtajalta lupaa, ja ihmeekseni hän suostui, mutta varoitti, että siellä oli vaarallista liikkua yksin.

Aamulla lähdimme kuorma-autolla, kaksi sotilasta ja minä. Etulinjalle sanoivat menevänsä. En yhtään tiennyt, mitä kuormassa oli, enkä kysellyt. Hyvin oli tavarat peitetty auton lavalla.

Matka meni hyvin, meille ei tehty mitään tarkastuksia, ja liikennettä oli hyvin vähän. Summan kohdalla hiljennyimme, katsoimme kauhulla näkymää. Ei ollut puun puuta kokonaisena pystyssä, siellä täällä oli katkenneita runkoja, ja oli autiota. Näky oli surkea. Koulutoverini oli jäänyt sinne jonnekin.

Jatkoimme matkaa, ja kerroin pojille, missä nousisin pois. Auto pysähtyi Viertotien ja Antinkadun kulmaan. Pojat toivottivat vielä onnea päivälle. Siihen jäin seisomaan. Melkein kaksi vuotta oli mennyt, kun olin liikkunut niillä kulmilla. Ympärilläni oli kuoleman hiljaista, missään ei näkynyt mitään liikettä. Tunnelma oli niin voimakas, että itku tuli väkisin. Kadun kulmassa oli säilynyt talo, jossa oli Poschekonoffin kauppa, ja sen takana näkyi tuttu rakennus - kotini. Se ei ollut yhtään muuttunut talvisodan aikana.

Läksin puiston läpi kotiini. Portilla pysähdyin, näin siinä rakkaan Pörrö-kissani makaavan pitkin pituuttaan kuolleena. - Se oli tullut kotiportille kuolemaan paikkaan, jossa oli aina vastassa, kun tulin koulusta kotiin. Ajattelin, että missähän se oli viettänyt pakkastalven sota aikana, kun oli noin hyvännäköinen. Siinä hyvästelin Pörröni.

Samoin oli naapurin, Poschehonoffin Topi-koira kuolleena koppinsa vieressä. Pelkäsin aina kovasti Topia. Se haukkui, kun sen lähellekin meni, ja siitä ohi kun täytyi mennä kaivolle hakemaan vettä.

Näin, että ulko-ovi oli auki ja astuin eteiseen. Mikä olikaan ensimmäisenä vastassa - meidän puinen kahvimyly. Se oli maalattu punaiseksi - kaunis luonnonpuu oli pilattu maalilla. Yläkerrasta kuului ääniä, ja menin sisälle oveen koputtaen. Sotapojat häärivät keittiössä, laittoivat aamupalaa. Voi niitä ilmeitä, kun tulin ovesta. Kaikki työt pysähtyivät. Yksi kaveri sanoi: "Ei voi olla totta, mistä tämä tyttö ilmestyi?" Näytin paperini, kaikki oli kunnossa. He kyselivät, mistä tulen, minne menen ja kuka olen jne. Miten voi olla mahdollista? Eilen täällä sodittiin ja ammuttiin. Nyt nuori tyttö vaeltelee täällä yksin. – Olin niin iloinen, kun tapasin Suomen poikia kodissani. Jäljellä ei ollut meidän tavaroitamme muuta kuin se kahvimyly. Sain kahvia ja kättyä, ja siinä juodessa kerroin menneestä. He olivat todella uteliaita siitä, miten olin päässyt aivan rintaman kupeeseen, joka oli nyt Kuokkalassa.

Minulla oli kiire, hyvästelin pojat. He pyysivät minua olemaan varuillaan, sillä desantteja saattoi olla vielä. "Hyvää matkaa" kuului perääni.

Niin lähdin Antinkatua ylöspäin. En koko aikana nähnyt ketään liikkeellä, eikä kuulunut äänen ääntä. Kävelin kuin aavemaalla. Taloja oli aika paljon kadun varrella ehjinä. Edessäpäin häämötti luokkatoverini ja parhaan ystäväni koti aivan entisellään. Koputin ovelle ja menin sisälle, koska sieltä kuului ääniä. Kahvin keitossa täälläkin oltiin. Huomasin, että kaikki olivat upseereita. Taas kovasti ihmettelivät ja kyselivät samantaisia asioita kuin pojatkin. Kahvia juodessamme kerroin, miten tänne olin tullut. Mielestäni matkan aikana kaikki oli ollut niin luonnollista ja helppoa, vaikka olimme melkein etulinjassa.

Oli jo kiire lähteä Antinkatua alaspäin. Kohtauspaikassa olin ajoissa, vaikka poikkesin vielä ohi mennessä kotona. Samalla huomasin, että kasvimaan, jota me tytöt olimme hoitaneet, kasvoi täynnä kaalia. Pyysin vielä poikia kaivamaan kissaleni kuopan. Käärimme Pörrön paperiin ja hautasimme sen kasvimaan reunaan. Hyvästi koti ja Pörrö!

Paluumatka meni hyvin, ei ollut ruuhkaa maantiellä. Ja sieltähän jo alkoi hämöttää Viipurin linnan torni, jossa liehui kauniisti siniristilippumme. Oli ilo tulla ehjänä takaisin. Kiitos ikimuistettavasta matkasta, autokomppanian pojat ja esimieheni.